

Oponentský posudek na rigorózní práci Mgr. Zuzany Krunkové

na téma

„Odklony v trestním řízení se zaměřením na dohodu o vině a trestu“

Škála odklonů od klasické formy trestního řízení je od počátku 90. let 20. století postupně rozšiřována, přičemž posledním projevem této tendence je zavedení dohody o prohlášení viny a přijetí trestu zákonem č. 193/2012 Sb. Ačkoli hlavním účelem odklonů v trestním řízení je odbřemenit přetíženou justici a přispět k efektivnějšímu uspokojení zájmu poškozeného, je jejich využití v praxi stále nízké. Hledání příčin tohoto stavu na podkladě rozboru platné právní úpravy a aplikační praxe je proto velmi aktuální.

Zkoumání dané problematiky klade především nároky na náležitou znalost jejího teoretického pozadí. Nezbytným předpokladem hodnotného zpracování jednotlivých forem odklonů je pak vedle důkladného rozboru platné právní úpravy zejména znalost konkrétních aplikačních problémů spojených s jejich uplatňováním. Ke kvalifikovanému pohledu na zkoumanou problematiku může přispět také srovnání s odpovídajícími zahraničními právními úpravami. Autorka všech naznačených hledisek ve své práci využila.

Cílem práce je poskytnout komplexní pohled na alternativní způsoby řešení trestních věcí, zahrnující i jejich kritické hodnocení spolu s návrhy na řešení zjištěných nedostatků (viz str. 9 až 11 práce). Zaměření práce odpovídá současné společenské potřebě.

Práce je rozsáhlá, čítá 158 stran vlastního textu, k němuž je připojen seznam použitých pramenů. Výklad je rozvržen do sedmi kapitol, úvodu a závěru. Vnitřní podrobné členění jednotlivých kapitol umožňuje bezproblémovou orientaci v textu.

Po metodologické stránce práce vychází ze studia odborné literatury převážně tuzemské provenience, judikatury obecných soudů, Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva, statistických dat a aktuálních internetových zdrojů. Seznam použité literatury je poměrně široký. Její výběr svědčí o tom, že autorka se v literární produkci věnované dané problematice dobře orientuje.

Práce má logickou stavbu. Východisko výkladu tvoří charakteristika pojmu a účelu odklonů v trestním řízení a četnosti jejich využití v praxi. V následujících kapitolách jsou postupně rozebírány jednotlivé druhy odklonů, a to podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání, podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, odstoupení od trestního stíhání mladistvého, trestní příkaz a dohoda o vině a trestu. Rozbor každého odklonu je založen na shodných hlediscích, z nichž mezi hlavní patří zkoumání právních podmínek pro jeho aplikaci a způsobu rozhodování o něm, zkoumání statistických dat o četnosti jeho využití a uvedení

případových studií. Tato jednotná koncepce autorce umožňuje náležitě odlišit povahu jednotlivých odklonů, poukázat na jejich pozitiva i nedostatky a rozkrýt příčiny jejich nevýrazného uplatnění v praxi. V závěru se autorka staví za širší využívání odklonů v přípravném řízení a uvádí doporučení, která by mohla přispět ke změně zdrženlivého postoje státních zástupců k alternativnímu rozhodování.

Práce je zajímavá, ocenění zaslouží zejména autorčina snaha o shromáždění velkého množství konkrétních poznatků z praxe. Přínosné je také obohacení výkladu o podrobné studie konkrétních kauz, které autorka sama řešila nebo s nimiž se setkala ve své praxi. K obsahu práce mám jen dílčí připomínky. Předně považuji za neodůvodněný návrh autorky na změnu ustanovení § 341q odst. 1 tr. řádu, který formuluje na str. 153 práce. Současná právní úprava přece neomezuje nutnou obhajobu jen na sjednávání dohody o vině a trestu, nýbrž vyžaduje přítomnost obhájce i v dalším řízení tj. i při veřejném zasedání nařízeném k rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Zcela jednoznačně to plyne z dikce ustanovení § 36 odst. 1 písm. d) tr. řádu, podle něhož obviněný musí mít obhájce *už v přípravném řízení* při sjednávání dohody o vině a trestu. Rozbor dohody o vině a trestu by byl nepochybně hodnotnější, kdyby autorka při srovnávání platné právní úpravy tohoto institutu se zahraničními úpravami (viz str. 135 až 139) ve větší míře využila původní zahraniční prameny. K větší přehlednosti výkladu by přispělo zpracování použitých statistických dat formou tabulek, příp. grafů. Po formální stránce je na místě autorce vytknout, že literární prameny uvedené v seznamu použité literatury nejsou řazeny abecedně.

Hodnocení uzavírám konstatováním, že posuzovaná práce odpovídá požadavkům kladeným na práce rigorózní. Doporučuji ji proto k obhajobě.

Při obhajobě by se autorka mohla zaměřit na možnosti zdokonalení právní úpravy dohody o vině a trestu.

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.

V Praze dne 1. 11. 2015